VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za loupeživým rytířem Wikartem do Holýšova

GPS souřadnice: 49.5924874, 13.097081

Praktické informace

Délka trasy: 8 km

Obtížnost: Středně těžká trasa pro děti od 5 let. Výlet není možné jet s kočárkem a na kole. Pejskům se líbit bude.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: 120 km ujedete z Prahy za hodinu a půl. Pojedete na Plzeň, pak na Stod a Holýšov.

www.idos.cz

Turistická mapa: Odkaz na mapy.cz

Parkování: Na náměstí 5. května – zdarma.

Dům dějin Holýšovska (dumdejinholysovska.cz)

Otevírací doba:
květen–září (út–pá: 9:00–12:00 / 12:30–17:00)
říjen–duben (út–pá: 9:00–12:00 / 12:30–17:00, so + ne 13:00–17:00)

WC: V areálu Domu dějin Holýšovska, restaurace U Nováků

Možnost občerstvení: restaurace U Nováků.

Nejbližší další výlet od společnosti Velká dobrodružství: Horšovský Týn, Domažlice, Klatovy, Nebílovy, Radyně.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Trasu testovali kamarádi Jakub a Matyáš z Domažlic

Postřehy dětí:
Máťa (8 let): „Našel jsem paní na zdi a také vrchol hory.“
Kuba (9 let): „Moc se mi líbila cesta lesem, koukal jsem, jestli tam nejsou rytíři, ale viděl jsem jen mraveniště. “

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zveme vás do krásné obce jménem Holýšov. Je to město plné pověstí a příběhů, a tak se vám zde bude určitě líbit. Projdeme se kolem památek, zkusíme najít tajemnou bílou paní Holýšovskou, boží muka i někdejší solnou stezku. Povídat si budeme o trpaslících, loupeživém rytíři, ale také o slavné sklárně.

Výlet sice vede v první části do mírného kopce, ale ujdou ho i pětileté děti. Jim jsou také určeny hledací úkoly. Školáci pomohou s těmi vědomostními. Výlet jsme pro vás připravili ve spolupráci s Domem dějin Holýšovska, je pro vás tedy zdarma! :)

Dopis dětem

Ahoj, kluci a holky, dnešní výlet vede stejnou cestou, kterou kdysi vedla slavná kupecká solná stezka. A protože po ní projížděli kupci se zbožím, lupiči se to tady v hlubokých lesích jen hemžilo. O tom neznámějším si budeme povídat. A nejen o něm. Také poradíme, kde vykopat poklad a které muzeum navštívit. Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte. A když ji po vyluštění přinesete v otvíracích hodinách do Domu dějin Holýšovska, dostanete za ni dáreček.

Mapa výletu

Doplňovačka

Jdeme na to:

Zaparkujte na náměstí nedaleko informačního centra a rozhlédněte se. Jak se vám tady líbí?

Zkuste najít krásný strom u velkého balvanu. Poznáte, o jaký druh se jedná? Podívejte se na tvar listu a obkreslete ho prstem do vzduchu. Nepřipomíná vám něco? Je něco takového v lidském těle? V jakém rytmu to tepe? Ťuk, ťuk, ťuk, ťuk… Když někomu přiložíte ouško na hrudníček, hned budete vědět.

Vydejte se směrem, kterým ukazuje hnědá šipka. Což znamená k infocentru. Právě tam na vás čeká první písmenko do tajenky.

Zamávejte do oken staré chaloupky, protože právě díky vedoucímu muzea panu Valešovi tento výlet vznikl. :)

Vidíte krásně kovanou informační tabuli, která vypadá, jako by se po ní plazili hadi? Sáhněte si! Nebojte se, nejsou jedovatí.

Jak se jmenuje jediný jedovatý had v naší zemi?

Který je nejjedovatější had na světě?
O prvenství se perou taipan a pakobra, v těsném závěsu se za nimi rychloplazí mamba černá.

Žádné obavy, na dnešním výletě nic jedovatého plazivého nepotkáte.

Najděte na vratech muzea zelenou cedulku s informací o otvírací době. Je na ní obrázek chlapce.

1. **Jakou barvu mají jeho kalhoty?**

V **Domě dějin Holýšovska** si můžete prohlédnout expozice, které jsou věnovány dějinám Holýšova a historii II. světové války v obci. Průvodcem po expozici je chlapec Johann, který na statku opravdu v minulosti žil. Návštěvu muzea doporučujeme. Ale až po výletu. Jak do něj totiž vstoupíte, jen tak z něj nevylezete. :)

Kterého dravce vidíte na poštovní schránce? Co nad ním poletuje?

Jdeme se podívat na novosecesní **radnici**. Je to ta krásná budova u silnice. Její stavba byla zahájena v roce 1926 na místě bývalé staré školy. Tehdy zde byla vybudována i obecní šatlava.

Víte, co je šatlava? Vězení! A kdo bude na dnešním výletě kňourat, že ho bolí nožičky, tak toho do něj vsadíme, ať si posedí! Ne, děláme si legraci. :)Dneska totiž nikdo kňourat, natož sedět nebude. I když poťapeme trošku do kopečka.

Jak se vám líbí vysoká hodinová věž. Kolik je hodin?

Upozorníme vás na jedno záhadné místo. Ve zdivu zkuste najít obrys ležící ženské postavy…

Objevíte ho asi ve výšce 1,7 metru přesně v rohu budovy. Nápovědu najdete v naší fotogalerii, kde na ni ukazuje kluk v modré bundě. Náš kluk, který se nejmenuje Johann, ale Fanda. A jak z fota vidno, už je trochu přerostlý, takže mu ukazování nedělá problémy.

Po rekonstrukci se z kamenné dámy zachovala již jen část. O nohy, chuděra malá, přišla. Říká se jí bílá paní Holýšovská. Proč někdo udělal v roce 1928 do kamene obrys ženského těla, nikdo neví. Natož aby kdokoli i jen tušil, co měl symbolizovat. Co myslíte vy? My tipujeme něco s láskou. Že by snad chtěl nějaký milující choť na věčné časy zachytit v kameni lepé křivky milované manželky? Je to možné, protože v roce 1928 to ještě s fotografováním nebyla žádná hitparáda.

Zkuste najít na radnici znak města. Horní polovinu štítu tvoří paroží, symbol českého vladyky Hroznaty, zakladatele tepelského a chotěšovského kláštera, ke kterému obec v minulosti patřila.

Zkřížený klíč a meč v dolní polovině jsou atributy svatého Petra a Pavla, jimž je zasvěcen místní kostel.

Máme tady nějakého Péťu nebo Pavlíka?

Pokud ano, mohou přednostně odpovědět na naši další otázku. Najdou ji za silnicí.

Podívejte se před sebe a uvidíte nejstarší dochovanou památku v obci. **Kostel sv. Petra a Pavla** byl pravděpodobně postaven už ve 14. století. V průběhu třicetileté války byl zrušen. Údajně částečně, ale jak vypadá takové částečné zrušení svatostánku, si nějak nedovedeme představit. Až v roce 1743 došlo k obnovení fary a byly dokončeny náročné barokní přestavby včetně věže. V ní jsou v současné době zavěšeny dva zvony. Možná budete mít štěstí a uslyšíte je bimbat.

Věž je vysoká 39 metrů. Je tady také někdo tak vysoký? Kolik členů vaší rodiny by si muselo vlézt na ramena, aby se věže dotkli?

Před kostelem najděte kříž. Je na něm nápis.

2. **Doplňte slovo: Jesus ……**

(pokud je ve slově písmeno CH, napište ho do jednoho políčka)

Vrátíme se na hlavní třídu a hurá doleva (pokud máme kostel za zády). Nejprve prošupajdíme Jiráskovou třídou a později Školní ulicí. Pak se napojíme se na červenou turistickou značku a vydáme se po ní směrem k obci Líšina. Než se propleteme mezi domy, potrvá to asi 10 minut. Ale pak to bude nádhera!

Cestu si zkrátíme hledáním obrázků a předmětů.

Nejprve zkuste najít na okrovém domě pána s motýlkem pod krkem.

Kdo vidí velký stožár s mnoha drátky? A kdo ví, co to je? Vysílací anténa. Pán, který si ji postavil si takhle po večerech povídá s celým světem.

Opatrně zdoláme přechod přes silnici u kaštanu a poté opatrně přehupkáme i koleje. Nyní jsme ve Školní ulici. Podívejte se doleva.

Místo budovy zde byla od roku 1911 jen dřevěná budka. Tu nahradila zděná budova s číslem popisným 129. Nebylo zde ovšem možné křižování vlaků, proto byla stanice přesunuta v roce 1942 severněji, kde je dnes nádraží. Domek však byl nadále využíván jako stavědlo, tedy místo, odkud se ovládaly výhybky. Pokud stavbičku vidíte, máte štěstí. Bude se totiž brzy bourat.

Vidíte dům s lidskou dlaní? Tak to jdete správně!

3. **Jak se jmenuje čtvrtý prst zleva na malbě?**

Teď hledáme knihobudku. Vidíte na ní něco, co už jste dnes zahlédli? Třeba klíč, meč a paroží? :)

Znáte nějakou pohádku, ve které hrají parohy důležitou roli? Jak se jmenuje klouček, o kterém se v ní vypráví? Kdo řekl Johann? :)

Za hory, za doly, mé zlaté parohy, kde se pasou? Smolíčka pacholíčka jeskyňky pryč nesou!

Komu se podaří najít nalevo dům se sluníčkem? Neschovávají se v něm náhodou jeskyňky? Víte, jak se jeskyňky jmenovaly? Důra, Můra a Kanimůra.

Míříme stále rovně za nosem, dokud nenarazíme na červenou značku.

Hledáme školu. Po kom se jmenuje? Proč? Kdo to byl? Vzpomenou si školáci, na rok, kdy vzniklo Československo?

Vidíte na škole ptačí budky? A pumpu? Napadá vás, proč se o lidech, kteří na sobě mají příliš mnoho oblečení, říká že jsou „nabalení jako pumpa v zimě“? :)

Po červené opustíme Holýšov a asfaltkou mírně stoupáme podél bývalého tankodromu. V šedesátých letech zde byl otevřen pro místní posádku a sloužil až do devadesátých let minulého století. Je to ten velký prostor, který vidíte napravo. Nyní se částečně přebudovává v místo pro volnočasové aktivity.

Víte, co je **tankodrom**? Cvičiště pro jízdu tankem. Vědí všichni, co je to tank? Že ne? Tak to je vlastně také dobře! :)

Vycházíme z města. Hledáme břízky s pomníkem připomínajícím zajatecký tábor francouzských a ruských vojáků.

4. **Opište poslední slovo textu.**

Zkuste po levé ruce najít zbytek řopíku. Je úplně zarostlý. Takový ostrůvek uprostřed pole… Kdo chce, může se jít podívat. Ale pozor, ať do něčeho nešlápnete. (Ne na minu, spíš na něco „voňavého“.)

Víte, co je řopík?

Řopík je lidový název pro železobetonový odolný objekt lehkého opevnění vzor 37. V časech před druhou světovou válkou jich byly postaveny tisíce. Na obranu. Nakonec se z většiny z nich nikdy nevystřelilo, protože politici tomu chtěli jinak. Lidové označení *řopík* vzniklo již v druhé polovině třicátých let podle zkratky ŘOP (Ředitelství opevňovacích prací).

Asi po 300 metrech uvidíme po pravé straně křížek s lavičkou. Tomuto místu se říká ***Na klobouku***. Proč se mu tak říká, opět nikdo neví. (Holýšov je zkrátka samá záhada…) Stejně je označován i celý nezalesněný svah nad obcí, který sloužil jako pastviny. V 19. století tu však byl otevřen jeden z prvních dolů na černé uhlí v okolí Holýšova.

Obejděte křížek a najděte datum, kdy byl vztyčen.

5. **Napište jméno měsíce.**

V okolí se netěžilo pouze uhlí. Občané zde dolovali také olovo, zinek, stříbro a tuhu. Jakou tuhu? Ano, právě tu, díky které vaše tužky kreslí a píšou. Správně se ale tenhle minerál označuje grafit. Řecky znamená *grafein* psát, takže jde o kámen sloužící ke psaní. Aby z něj však vznikla tuha, jak ji znáte, musí se ještě upravit, například smíchat s jílem.

Znáte nějakou pohádku, ve které se vyskytují skřítci, kteří kutají v dolech? Říká se jim permoníci. O těch žádnou pohádku neznáme, zato o trpaslících ano. A znáte ji určitě i vy! :)

Jakou písničku si zpívali?

Hej-hou, hej-hou a trpaslíci jdou
a zpíváme si vesele,
hej-hou, hej-hou.
Hej-hou, hej-hou,

když máme starost zlou,
vždy vrásky z čela
vymaže, hej-hou, hej-hou.

Teď to bude hodně těžká otázka. Dokážete všechny trpaslíky vyjmenovat? Můžou vám pomoci členové rodiny… I tak to bude fuška. Takže: Prófa, Stydlín, Rejpal, Kejchal, Dřímal, Štístko a Šmudla. :)

Vzpomenete si, na co se královna ptala kouzelného zrcadla?
Ano, dotaz zněl: *Zrcadlo, řekni, kdo je v zemi zdejší nejhezčí a nejkrásnější?*

Nebo tak nějak. Samozřejmě si to už nikdo nepamatuje přesně.

Když jsme u zrcadel, věděli jste, že byl Holýšov zemědělskou obcí až do roku 1897, kdy zde byla rodinou Zieglerů založena rozsáhlá sklárna na tabulové a zrcadlové sklo? Šlo o největší podnik svého druhu v Rakousko-Uhersku. Pracovalo v něm 900 zaměstnanců. Černé uhlí z nedalekých dolů bylo do tavicích pecí dopravováno lanovkou. Sklárna ročně produkovala až 1000 vagonů skla (asi 10 000 tun), které se vyváželo do celé Evropy a Ameriky. V roce 1934 byl provoz sklárny ukončen. Na severu Čech totiž dokázali vyrábět sklo levněji.

Pokračujeme po červené na okraj lesa. Zde značka vstupuje na lesní cestu uzavřenou závorou. Je tady krásně. Všude roste borůvčí a také je tu mnoho mravenišť.

Máte rádi mravence? My moc, pokud nás zrovna nekoušou a mravenečci faraoni neokupují naši kuchyň.

Věděli jste, že se lesní mravenec může **dožít až 10 let?** A královna dokonce **až 20 let**? Za tu dobu dokáže naklást až **150**

milionů vajíček! Tolik dětí, no potěš! Chtěli byste mít 149 999 999 sourozenců? Představte si tu katastrofu, kdyby všichni chtěli na výletě koupit třeba zmrzlinu… Nebo se jít vyčurat. To by byly záplavy!

Většina mravenců bydlí v hnízdech, kterým se říká **mraveniště**. Mohou dosahovat **až dvoumetrové výšky**. Pod zemí se jedná o ohromné složité komplexy, které mají dokonce i **ventilační systémy.** Aby mohli mravenci něco takového postavit, musejí být neuvěřitelně silní. Proto mravenec unese až dvacetinásobek své váhy. To je stejné, jako kdyby člověk uzvedl malé osobní auto!

Všimli jste si někdy, že to občas vypadá, jako by si mravenci dávali pusu? Nedávají. Jde o ochutnávky, košty. Mravenci mají dva žaludky. Jeden slouží ke trávení potravy, druhý pouze k jejímu přenášení. Takže když se mraveněcci „pusinkují“, jenom ochutnávají, co ten druhý nese dobrého. Dejte ihned hubanec tomu, kdo od vás stojí nalevo… A mezitím přemýšlejte, jak se jmenuje slavný český pohádkový mravenec.

6. **Napište jméno mravence.**

Po dalších 200 metrech červená odbočuje vlevo na poněkud horší lesní cestu. Tou vystoupáme až k rozcestníku. Vidíme zde žlutou a červenou. Nepůjdeme ale ani po jedné z nich. Pokračujeme dál po široké lesní cestě vlevo sloužící jako cyklostezka, která jde souběžně s oběma turistickými značkami.

Tato výrazná široká lesní cesta byla ve středověku využívána jako trasa solné stezky mezi Řeznem a Starým Plzencem.

Víte, co je solná stezka?

Čechy jsou zemí bez soli. Bylo tomu tak odpradávna a je tomu tak stále. Zásobování solí se proto vždy dělo dálkovým obchodem. Ale protože platilo, že je „sůl nad zlato“, byla i předmětem pašeráctví. Se solí obchodovali zřejmě již Keltové, kteří provozovali jak těžbu v alpském Hallstattu, tak obchod směrem do české kotliny. Jak šel čas, vzniklo několik solných stezek.

Po stezce ale putovalo také další zboží. Třeba takzvané benátské, což byly látky a koření. Dále zbraně a šperky z Norimberku, stáda dobytka z území současného Maďarska nebo kožešiny ze současného Ruska. Po vzniku celní stanice Domažlice v roce 973 počet stezek narostl.

V dávných dobách zde přecházely karavany o 30 a 40 koních. A co soumar, to solný balvan.

Většinou ale byly stezky jen úzké pěšiny. Nevalně schůdné, vrcholem luxusu byla břevna naházená přes bahnité úseky. Jízda s jakýmkoli dobovým vozem nepřipadala v úvahu. Úseky, na nichž mohli jít dva soumaři vedle sebe, byly z dnešního pohledu považovány za dálnice. Sůl byla zkrátka vzácnost. Vzpomeňte na to, až zase obrátíte do polévky celou solničku.

Znáte pohádku, v níž hraje hlavní roli sůl? Kdo si vzpomene? Jak se jmenovala dívka, která měla tatínka ráda jako sůl? Znáte také filmovou verzi s názvem *Byl jednou jeden král*?

Nám se vybavuje scéna, jak dělá král palačinky. :)

Rozbij jedno nebo dvě vejce. Dohromady tři... Přiměřeně, přiměřeně...

Karavany byly v hustých zdejších lesích často přepadány. Nebylo výjimkou, když byli dopravci – tehdejší kamioňáci – při té příležitosti zabiti. Vzpomínkou na taková neštěstí jsou dodnes osamocené kříže na okrajích cest. Jeden z nich – někdy je nazýván červený, jindy černý – stával po dlouhá léta i na úpatí vrchu Trný. Nejspíš rovněž na památku podobné smutné události. Jdeme se podívat na místo, kde neštěstí a riziko násilného odchodu z tohoto světa připomínal.

Je možné, že právě zde ležela dnes již zaniklá středověká osada Ternowo nebo také Turnov. Byla to zřejmě ona, která dala název i vrchu Trný. První zmínka o této obci nás v pramenech vrátí až do roku 1238. O osídlení lokality rovněž svědčí útržky informací o přítomnosti takzvaného červeného kříže právě v této lokalitě.

Nový kříž s lavičkou zde byl osazen v roce 2011. Kdo ho najde jako první?

Ke kříži se váže následující pověst.

Rytíř Wikart z Terny, původní obyvatel hrádku Trný, získal za dobré služby tehdejšímu panovníkovi zlatý řetěz. Působil jako ochránce kupecké stezky vedoucí po úpatí hory… Jenže později usoudil, že je výnosnější loupit než chránit – a dal se na

zlodějské řemeslo. Pracoviště – solnou stezku – měl prakticky u domu a byl svým pánem. Král ho po čase pochopitelně zajal. Před popravou rytíř ve snaze zachránit si krk upozornil krále na zlatý řetěz, který mu za dřívější věrnou službu věnoval. Ani ten jej však neochránil. Na dávné zásluhy nebral panovník ohled. Řetěz mu strhl a nařídil popravu dokončit. Ve chvíli, kdy měl být Wikart se svou loupežnickou bandou oběšen, byl vyzván, aby vyřkl své poslední přání. Wikart zvolal: „Mé jméno může být zapomenuto, ale jméno hory, na které stával můj hrad, ať není zapomenuto nikdy."

V němčině to mělo znít asi takto: „Und soll mein Name vergehen, der Berg steht, wo ich gehaust, der Berg, der nie vergehet." A tak se také stalo. Jméno hory Terný nebylo nikdy (der nie) zapomenuto.

Pokračujeme ještě asi 50 metrů po cyklostezce až k výrazné odbočce doleva. Odbočíme vlevo na tuto cestu. Cestě se říká Sámková. Asi podle německého slova Zamka. Takhle se kdysi nazýval svah vrchu Trný směrem k Holýšovu. I když tu nikdy žádný zámek nestával. Na vrcholu snad jen malý hrádek. Neznačená lesní cesta je vysypaná kameny a porostlá travou vede zpět k Holýšovu. Po výlezu na vrchol se na ni při návratu napojíme.

Nyní po ní šlapeme jen asi 500 metrů a na křižovatce lesních cest odbočíme doprava. Zpočátku mírným, později strmějším stoupáním se vydrápeme až do sedla pod vrcholem. Zde odbočíme vlevo a po 200 metrech vystoupáme až do nejvyššího bodu kopce Trný. Abyste jste se neztratili, držte se stromů se dvěma bílými pruhy a červenou šipkou.

Najít vrchol hory je trošku oříšek. Ale věříme, že to dokážete. Hledejte směrem od posedu doprava.

Na vršku je umístěn trigonometrický bod a také plošina, na níž se ještě v devadesátých letech tyčil stožár se světlem varujícím letadla, že to mají zvednout. Také je zde hnědý kůl se stříškou. Najděte na něm písmeno D a číslici.

7. **Opište číslici.**

Kameny rozeseté po vrcholu vedly zřejmě k domněnkám a vzniku pověstí, že zde byla minulosti nějaká stavba, snad kamenný hrádek. Sídliště z doby hradištní se však nachází o něco níže ve vzdálenosti asi tak 300 metrů severozápadním směrem. Jedná se ale o archeologickou lokalitu tak žádné kopání a hledání tajemné zlaté spony s názvem haftla. Opravdu se jich tu několik kdysi velmi dávno našlo. A aby zůstala nějaká památka i pro další generace, zapomeňte raději na Indiana Jonese a chrám zkázy. Teď se soustředíme na pověsti a legendy české.

Podle jedné z nich je pod vrcholem Trného podzemní chodba, která ústí v Holýšově nedaleko někdejšího brodu. A je to asi pravda. Vchod do Bergamannovy štoly, pro kterou se vžil i místní název Rauberholle (*Loupežnická jeskyně*), skutečně nějakých 300 metrů od bývalého brodu proti proudu řeky Radbuzy ve skalnatého břehu je. Kam však až chodba vede, se moc neví. Stejně jako všechny generace před námi i nás samozřejmě napadlo, že mohla kdysi končit právě na vrcholové plošině vrchu Trný.

Ale i kdyby ústí nikam neústilo, není pochyb, že se všechny jeskyně, co jich v okolí je, na Velký pátek otevírají a každý si z nich může odnést tolik pokladů, kolik unese.

Ovšem pozor! Nesmíte nechat v jeskyni malé dítě, jako se to podle pověsti přihodilo jedné chudé vdově. Omámená nabíráním zlata, stříbra a drahého kamení zapomněla, že jejím největším životním bohatstvím je právě ono robátko. Naštěstí si je již za rok ve stejný čas mohla opět vyzvednout. Kouzlo způsobilo, že nezemřelo hlady…

Možná podobný příběh znáte z večerníčku Krakonošské pohádky. Tehdy Anče otevíralo horu takto:

Horo, horo, otevři se pro člověka poctivýho a vydej mu málo z bohatství svýho.

Pokud se vám podaří nějaký ten poklad uzmout, koukejte se s námi podělit. Potřebujeme nové trekingové boty a také buzolu. :)

Z vrcholu musíme nejprve stejnou trasou sestoupit na Sámkovou cestu. Po ní se dáme doprava. Nejprve po rovině, vzápětí mírným klesáním k Holýšovu.

Vidíte kolem sebe v lese velké jámy? Jsou to povrchové doly. Či spíše důlky. Místní si sem v minulosti chodili nakopat trochu uhlí do kamen. :)

Na křižovatce lesních cest si asi tak 200 metrů před opuštěním lesa všimněte terasovitých políček. Nacházejí se ve svahu vlevo od cesty. Svědčí o využívání půdy k zemědělské činnosti v dávné minulosti. Na každém plácku muselo růst něco, co

se dalo sníst...

Co byste sem zaseli, kdyby políčka patřila vám? My jahůdky, rakytník, malinové keře a asi mrkvičku. Možná taky řepu. Té by se tady dařilo. Znáte pohádku O veliké řepě?

Kdo nakonec pomohl babičce a dědečkovi řepu vytáhnout?

Myš se chytla kočky, kočka pejska, pejsek vnučky, vnučka babky, babka dědka, dědek řepy a táhli, táhli... A najednou řepa udělala RUP – a byla venku.

Pokračujeme dále v přímém směru na okraj lesa s vyhlídkou na Holýšov. K odpočinkovému koukání je tu lavička.

Pěkné obzory, že? Až na tu fabriku napravo.

Kdo chce, oddechuje a kochá se. Kdo nechce, pokračuje polní cestou směrem k městu a poslouchá.

Holýšov byl mezi světovými válkami převážně německy mluvícím městem. Proto se stal součástí Sudet. Bývalá sklárna, o které jsme dnes již mluvili a která je v dálce přímo před vámi, byla v roce 1939 přebudována na továrnu, v níž se vyráběla letadlová a protiletadlová munice. Dřelo zde asi 6 000 pracovníků. Hodně jich pracovalo z donucení. Střelivo tady pro německá vojska vyráběli takzvaně „totálně nasazení“ (když jste se narodili v určitém vybraném roce, prostě jste měli smůlu a poslali vás „makat“ pro Říši), váleční zajatci a vězni. Na území obce vzniklo 6 pracovních a zajateckých táborů a v roce 1944 také pobočný ženský koncentrační tábor. Pro mistry, dozorce a výše postavené bylo v obci vystavěno rozsáhlé sídliště v saském stavebním stylu. Jmenovalo se velmi jednoduše – Siedlung (*Sídliště*). Po válce mu byl přidělen název Výhledy. Je to ta část města, kterou vidíte nalevo.

Polní cesta nás vede k areálu společnosti Wecubex.

Zkuste najít posed u břízy a kousek dál v trávě cedulku s nápisem *LETNÍ ODRŮDA JABLONĚ STARK ERLIST.*

Když jsme u těch jablíček, máme pro vás další pohádkovou otázku. O trpaslících už jsme dnes mluvili.

8. **Jak se jmenovala princezna, která s nimi žila?**

Jsme u továrny v ulici MUDr. Šlejmara. Zde odbočíme po silnici doleva, dojdeme k Penny a od Penny ulicemi Sokolovskou (zde narazíme na červenou turistickou značku) a Školní až na start našeho výletu.

V orientaci nám pomáhá věž kostela, ke kterému také míříme.

Jistě jste si všimli, že doplňovačka už je celá popsaná. Copak to na vás kouká z tajenky za divné jméno? Vzpomene si někdo?

Tento rytíř a řeholník žil na přelomu 12. a 13. století v západních Čechách a je patronem plzeňské diecéze. Založil premonstrátský klášter v Teplé a klášter premonstrátek v Chotěšově. Zemřel jako mučedník vyhladověním. Odmítl totiž vyjednávat se svými únosci. Jeho hrob je umístěn v kostele premonstrátského kláštera v Teplé. Tomuto vladykovi patřila kdysi i zdejší obec.

Jsme u kostela. Kdo ještě není unaven, může si u něj prohlédnout dva křížové kameny. Dochovaly se jako zázrakem. První s reliéfem kříže pravděpodobně pochází od dnes již zaniklého rybníčka z polesí Trný. Nejspíš zde byl usazený kvůli události z roku 1880, kdy se na břehu posekaly dvě děvečky srpy kvůli milému. A to tak moc, že jedna z nich zraněním podlehla. Z čehož plyne poučení, že žádný chlap/holka nestojí za to, abychom se kvůli němu/ní s někým prali.

Druhý křížový kámen byste původně našli na úpatí Čelákovské hory. Také připomíná neštěstí, jak už mívají křížové kameny ve zvyku. Otec se synkem zde vykopávali pařezy. Asi natolik nešikovně, že došlo k synově smrtelnému zranění.

Smutnými příběhy však končit nechceme. Tak pro vás máme ještě pověst o kostelní věži. Zdejší chlapi se v ní kdysi dohadovali, jak velká je koule na vrcholu špice. Zda je velká jak fotbalový míč? Větší nebo menší? Co myslíte vy? A jak sázka dopadla? Na to se musíte zeptat v místním muzeu. Nám se totiž do textu výletu už nevejde ani jedno písmenko. :)

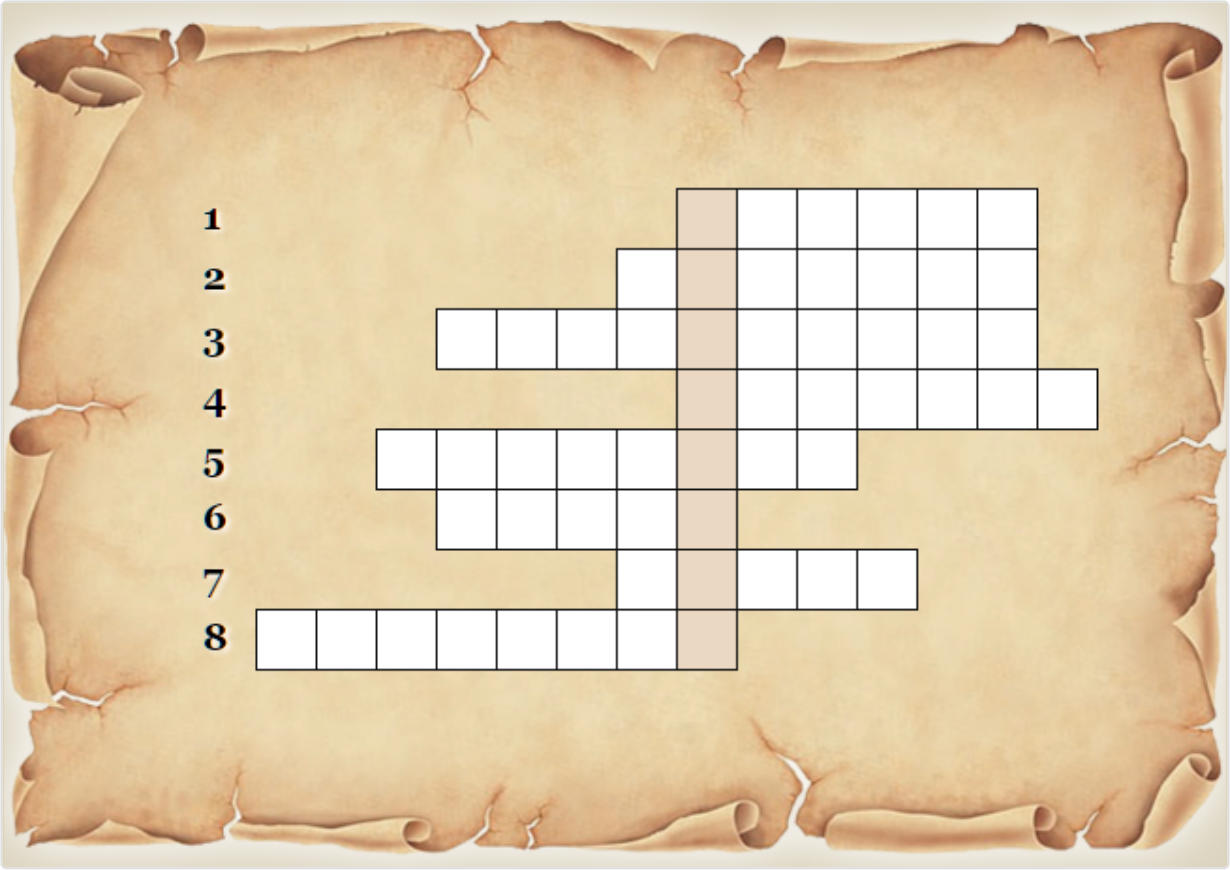
Hotovo! Procházka i osvěta jsou u konce. Teď už jen stačí zajít s vyluštěnou tajenkou do Domu dějin Holýšovska a vyzvednout si dáreček. Hezky za něj poděkujte, my děkujeme také. Samozřejmě ne za dáreček, ale za pomoc s výletem a jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA.

Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! :)

V textu byly použity mimo jiné texty z webů www.kudyznudy.cz, www.cestyapamatky.cz, dumdejinholysovska.cz, www.mestoholysov.cz, www.pohadkozem.cz, Jan Valeš – Holýšovském od A do Z atd.

Otázky k tajence

1. **Jakou barvu mají jeho kalhoty?**
2. **Doplňte slovo: Jesus …**
3. **Jak se jmenuje čvrtý prst zleva?**
4. **Opište poslední slovo textu.**
5. **Napište měsíc.**
6. **Napište jméno mravence.**
7. **Opište číslici.**
8. **Jak se jmenovala princezna?**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 10.11.2026 22:54